

Asia: VN/20427/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi toimintasuunnitelmaksi helteen terveyshaittojen ehkäisemiseksi

Lausunnonantajan lausunto

1 Tausta

-

2 Toimintasuunnitelman tavoitteet

Toimintasuunnitelmassa voisi kuvata myös jo nyt tehtävät konkreettiset toimet helleriskien pienentämiseksi.

3 Riskiryhmät ja haavoittuvuutta lisäävät tekijät

-

4 Riskienhallinta sekä varautumisen ja sopeutumisen koordinointi

Kuntien, hyvinvointialueen ja asumisen toimijoiden vastuunjako kaipaa tarkentamista.

Helleaallot tulisi sisällyttää Sosiaali- ja terveysministeriön keskeisiin riskeihin, joihin tulisi varautua sosiaali- ja terveyshuollossa ja sisällyttää ne siten hyvinvointialueiden VALSU-portaalissa olevien valmiussuunnitelmien kirjoitusohjeeseen.

Terveysturvallisuuden ja työsuojelun vastuualueita olisi hyvä selkiyttää kohteissa, joissa on sekä asiakastiloja että työntekijöiden tiloja.

5 Hellevaroitussjärjestelmä

Vastuuviranomaiset olisi hyvä nimetä hellevaroitussjärjestelmään sekä missä kanavassa viranomaisen tiedottaa (112- järjestelmäkö?). Tulee tähdentää missä tilanteessa alueellinen viranomainen tiedottaa ja missä tilanteessa kansallinen tiedote annetaan. Kansallinen tiedote antaisi virallisemmän kuvan, siitä että helle on terveysvaara sekä lisääisi ymmärrystä asiaan. Lisäksi tavoitettaisiin isompi joukko ihmisiä.

6 Viestintä

Tiedotusvastuut ja toimintakäytännöt tulee olla selkeät. Riskiryhmille esimerkiksi olisi hyvä laatia viestintäsuunnitelma.

7 Helleaaltoihin liittyvä valmius ja varautuminen

Viestinnän tulee olla selkeää, ei hierarkista järjestelmää.

Kuka valvoo hellesuunnitelmat valvontasuunnitelmissa? Kaikilla toimijoilla tulisi olla hellesuunnitelma.

Ympäristöterveys reagoi myös pitkittyneen hellejakson tuomiin häiriötilanteisiin kuten uimaveden saastuminen antamalla uintikiellon.

Uimarantojen uinnin valvonnan lisääminen hellejaksoilla on tarpeellista isoilla kuin pienillä rannoilla, myös varautuminen tähän tulisi huomioida liikuntatoimessa.

Varautumisessa olisi tärkeää huomioida myös yksityiset kaivot ja pohtia keinoja niiden käyttäjien tavoittamiseen.

8 Pidemmän aikavälin toimenpiteet

8.1 Kerrostalon porrashuoneen eli rappukäytävän läpivedon hyödyntäminen kerrostalon viilentämiseen. Jos porrashuoneen ylimmän kerroksen katossa olisi avattava poistoilmanvaihtoreitti tai huippuimuri, voisi porrashuoneeseen mahdollisesti saada läpi-ilmavirtauksen, kun samanaikaisesti porrashuoneen alaovi avataan. Korkeissa monikerroksisissa kerrostaloissa hormi-ilmiö voisi olla hyödynnettävissä. (hormi-ilmiössä lämmin kevyempi ilma nousee hormissa tai rakennuksessa ylöspäin ja poistuu, aiheuttaen alipaineen, joka imee tilalle viileämpää korvausilmaa).

Porrashuoneen läpivetoa voisi hyödyntää myös avaamalla asuntojen ovia porraskäytävään. Jos läpiveto on riittävä, niin asuntojen lämmin ilma virtaisi porraskäytävään.

Porrashuoneen tuulettamisen ajankohtana olisi yö tai varhainen aamu, jolloin ulkoilma olisi ehtinyt yön aikana viiletä.

Porrashuoneen läpivedon toimivuutta olisi perusteltua selvittää ja tutkia. Voisiko vanhoihin kerrostaloihin jälkiasentaa porrashuoneen ilmanvaihdon tehostusta, joka mahdollistaisi läpivedon hyödyntämisen hellekausien aikana.

9 Työterveys ja työsuojelu

-

10 Seuranta ja arviointi

Ohjeessa painotetaan perustellusti seurannan tärkeyttä, mutta ei selkeästi määritetä tahoja, jotka siitä vastaavat.

11 Toimenpiteet

Toimijoiden ja sidosryhmien perusroolit ja vastuut ovat hyvin kuvattuina. Kuvauksissa voisi olla käytännön esimerkkejä helteen torjuntaan.

Liite Toimijoiden ja sidosryhmien roolit ja vastuut hellevarautumisessa

-

Yleisiä huomioita

-

Nevas Mari
Espoon seudun ympäristöterveys